

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/20/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4416220322
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4416220322.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného a sudcov JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a JUDr. Márie Malíkovej, v spore žalobcu: 1. G. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom H., G. XXXX/XX, občan SR, 2. G. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom H., G. XXXX/XX, občan SR, právne zastúpení: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., advokátka, so sídlom Pribinova 9, 940 02 Nové Zámky, IČO: 36 813 401, proti žalovanému: G. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. XXX, občan SR, právne zastúpený: Advokátska kancelária Jozef Vida, s.r.o., advokát, so sídlom Turecká 36, 940 01 Nové Zámky, IČO: 47 258 250, o neplatnosť závetu, o (spoločnom) odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 17C/338/2016-657 zo dňa 1. októbra 2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a výrokoch o trovách štátu a strán sporu voči sebe navzájom p o t v r d z u j e .

Žalovanému p r i z n á v a proti žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o výške ktorého nároku rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia v 1. a 2. rade sa žalobou doručenu na súd dňa 30.11.2016 domáhali určenia neplatnosti závetu poručiťky T. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX spísaného v A. dňa XX.XX.XXXX v alografnej forme za prítomnosti dvoch svedkov.

2. O tejto žalobe rozhodol Okresný súd Nové Zámky ako súd prvej inštancie rozsudkom sp. zn. 17C/338/2016-423 zo dňa 28.09.2018 tak, že určil, že závet poručiťky T. G., narodennej X.X.XXXX, zomrelej XX.X.XXXX, naposledy bytom A. XXX spísaný pomocou technických prostriedkov a za prítomnosti svedkov v A. dňa 12.7.2014 je v časti, ktorá odporuje právu žalobcov v 1. a v 2. rade podľa § 479 Občianskeho zákonníka na ich dedičský podiel n e p l a t n ý , vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol.

3. Krajský súd v Nitre ako súd druhej inštancie uznesením sp. zn. 8Co/111/2019-502 zo dňa 23.01.2020 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I až IV zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V uznesení uviedol, že žalobcovia podali žalobu o neplatnosť závetu, t. j. o jeho absolútnu neplatnosť, nedomáhali sa určenia relatívnej neplatnosti označeného právneho úkonu, keď v tomto smere neboli v dedičskom konaní ani notárom na podanie takejto žaloby odkázaný. Relatívne neplatný môže byť len taký právny úkon, u ktorého nenastala jeho absolútna neplatnosť, teda ani rozhodovanie o relatívnej neplatnosti nemôže predchádzať rozhodnutiu o absolútnej neplatnosti. Odvolacie dôvody spočívajúce v tom že súd prvej inštancie zamietnutím návrhu na doplnenie dokazovania - preskúmania časovej súladnosti vyhotovenia závetu, dopisovania a podpisovania závetu doplnením znaleckého dokazovania porušil procesné práva žalobcov. Súd druhej inštancie uviedol, že v ďalšom dokazovaní súd prvej inštancie umožní požadované znalecké dokazovanie a svoje nové rozhodnutie náležite zdôvodní.

4. Podaním zo dňa 08.07.2020 právna zástupkyňa žalobcov navrhla nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z odboru kriminalistické skúmanie dokumentov. Súd jej návrhu vyhovel a uznesením č.k. 17C/338/2016-537 zo dňa 29.07.2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28.08.2020 znalecké dokazovanie nariadil.

5. V priebehu ďalšieho konania pred súdom prvej inštancie právna zástupkyňa žalobcom ďalej navrhla vypočúť znalkyňu.

6. Právna zástupkyňa žalobcov v priebehu ďalšieho konania pred súdom prvej inštancie uviedla, že v plnom rozsahu odkazuje na všetky vyjadrenia v spise vrátane odvolania, ktoré podávali. Je si vedomá záverov znaleckého posudku, napriek vyjadruje presvedčenie, že závet poručiťky nie je pravým závetom. Toto jej presvedčenie vyplýva zo všetkých konaní napr. z konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony poručiťky a aj z konania o neplatnosti zmluvy. V každom z týchto konaní vychádzalo najavo, že žalovaný vyhotovoval za poručiťku listiny, niektoré za ňu podpisoval. V podstate výpoveďami pracovníkov zariadenia Zlatý vek má preukázané, že poručiťka dávala podpisy na čisté papiere. Pokiaľ ide o to, že žalovaný mal pôsobiť pri vyhotovení závetu ako závetom povolaný, opätovne poukazuje na jeho skoršiu výpoveď, kde uviedol, že svoj občiansky preukaz dal poručiťke, ktorá s ním mala niekde odísť, on sa nepýtal na čo. Domnieva sa, že žaloba žalobcov je dôvodná a žiada, aby jej súd vyhovel v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania.

7. Žalobkyňa v 1. rade G. H. v priebehu ďalšieho konania pred súdom prvej inštancie uviedla, že na začiatku by sa chcela spýtať, kde je závet z roku 2016 - závet z roku 2016 existuje, pretože bol vo februári roku 2016 overený na matrike. Ak je viac závetov, vždy je platný posledný podľa dátumu. Tým pádom by mal byť závet z roku 2014 neplatný. Závet z roku 2016 porušil viac vecí, pretože pri jeho podpise bol aj pán T., on ako závetný dedič pri podpisovaní závetu nemôže byť. Podľa všetkého babka spísala závet v roku 2014. Prečo spísala závet v roku 2014, keď jej žili ešte dvaja synovia H. G. a F. G., teda náš otec. Nikoho nevydedila a ako neopomenuteľní dedičia majú dedičský nárok. Hneď po smrti obidvoch synov, v roku 2015 zomrel ich otec a v roku 2016 zomrel H., babka spísala dve ďalšie veci - zaopatrovaciu zmluvu a závet. Tým pádom by dala 1 domu a role pánovi T. už 3x, teda najprv v roku 2014 závetom, potom zaopatrovacou zmluvou a potom ďalším závetom v roku 2016. Starká zomrela v máji 2016 a závet z roku 2014 sa objavil až v septembri 2016. To bolo potom ako prebehlo dedičské konanie po H.. Keď pánovi T. resp. jeho žene oznámila, že už prebehlo dedičské konanie po H. a oni s bratom sú poloviční vlastníci a chcú kľúče od domu. Nejde jej do hlavy, prečo žalovaný nevytiahol závet hneď, ale až o niekoľko mesiacov po smrti poručiťky. Pán T. chcel tým istým závetom dedič aj u pani notárky. Keď prebehlo dedičské konanie po H., po ich strýkovi, pán T. tam zanesol tento závet a chcel dedič aj po ňom.

8. Právny zástupca žalovaného v priebehu ďalšieho konania pred súdom prvej inštancie uviedol, že poukazuje na všetky písomné vyjadrenia. Poukazuje na závery znalkyne, ktorá nezistila žiadne znaky falšovania. Zistila skutočnosť, že nie sú žiadne také markanty na danej listine, ktoré by potom mohli v porovnaní s inou listinou tvoriť základ nejakého iného skúmania a jedine v tejto časti a súvislosti sa vyjadrila k tomu, že nemožno vylúčiť spôsob falšovania z dôvodu absencie týchto markantov. Čo sa týka zásahu do celistvosti papiera pokiaľ by aj prijal tvrdenie žalujúcej strany o tom, že žalovaný mal údajne dávať poručiťke na podpis bianko prázdne listiny, je potom otázne z akých dôvodov bola časť listiny odstrihnutá, keď mala byť listina bianko. Toto tvrdenie nemá potom žiadnu logiku. V ostatnom sa pridíža doterajších tvrdení, žiada priznať trovy konania.

9. Napadnutým zhora v záhlaví tohto rozhodnutia označeným (a v poradí druhým) rozsudkom Okresný súd Nové Zámky ako súd prvej inštancie v spore takto rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že závet poručiťky T. G., narodenej XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX, naposledy bytom A. XXX, zo dňa 12.07.2014 je v časti, ktorá odporuje právu žalobcov v 1. a 2. rade podľa § 479 Občianskeho zákonníka na ich dedičský podiel neplatný.

II. Vo zvyšnej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovia v 1. a 2. rade sú p o v i n í zaplatiť štátu náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške trov konania súd rozhodne osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Súd žiadnej sporovej strane nárok na náhradu trov konania a trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

10. Ku skutkovému stavu súd prvej inštancie uviedol nasledovné:

10.1. Zo znaleckého posudku č. X/XXXX znalkyne B.. F. N. mal súd preukázané, že znalkyňa uviedla, že preskúmaním predloženého závetu z hľadiska neoprávneného zásahu neboli zistené žiadne stopy po prepisovaní a odstraňovaní niektorého z údajov. Skúmaním závetu so zameraním sa na podpisy a zápisy neboli zistené znaky technického / mechanického falšovania, stopy po obťahovaní predtlačených kontúr, stopy po obťahovaní v priesvite, reprodukcia tlačou. Znalkyňa konštatovala, že závet sa nevyznačuje jednoznačnými znakmi falšovania montážou. Tento spôsob falšovania nie je však možné vzhľadom na zásah do celistvosti papiera vylúčiť. Treba brať aj zreteľ na to, že ide o závery týkajúce sa technického skúmania závetu bez prihliadnutia na jeho obsahovú stránku. Na záвете sa nachádzajú podpisy dvoch svedkov a zápisy miesta a dátumu, ktoré by v prípade montáže museli byť tiež vyhotovené až dodatočne, čo nie je možné metódami a prostriedkami graficko-diagnostického skúmania potvrdiť. Podľa znaleckého posudku sa podpisy a zápisy na listine nevyžadujú individuálnymi charakteristickými znakmi na základe ktorých by bolo možné individuálne stotožnenie. Všetky časti textu boli vyhotovené na druhovo vhodnom zariadení pracujúce na princípe striekanej tlače. S najväčšou pravdepodobnosťou ide o jednu tlačiareň. Papier závetu prešiel uvedenou tlačiarňou iba raz a teda text nebol tlačенý na viackrát. Skúmaním závetu bolo zistené, že všetky podpisy a zápisy boli vyhotovené písacím prostriedkom. Skúmaním bolo zistené, že zaopatrovacia zmluva zo dňa 10.02.2016 ktorá bola vybratá ako porovnávací materiál sa vyznačuje charakteristikami príznačnými pre falšovanie listiny.

10.2. Znalkyňa B.. F. N. v priebehu konania uviedla, že na záveroch znaleckého dokazovania trvá tak ako sú uvedené v znaleckom posudku. Uviedla, že pri listinách sa posudzuje aj možnosť montáže komponentov ktoré sa na listinách nachádzajú. Rozlišujú sa dva druhy montáže. Jeden je že celá listina nebola vyhotovená naraz a človek podpísal len časť textu listiny a druhá časť bola dotlačená. Druhý spôsob je ten, že na listine pôvodne formátu A4 sa nachádza úplne iný text napr. banálne potvrdenie ktoré človek laik podpisuje tak, že text je dostatočne vzdialený od podpisu. A potom je tam dotlačený iný text, horný text sa odstrihne. Do úvahy pripadá možnosť že listina bola skrátaná ale potvrdiť to nevie. Jedná sa asi o 3,5 cm papiera. Môže za tým byť schovaný aj banálny príbeh, človek skrátal listinu z iného dôvodu. Môže sa stať napr. to, že časť textu je vyhovená inou tlačiarňou alebo pisateľ v snahe natlačiť text zmenší riadkovanie. Žiaden takýto prípad, ale v uvedenom konaní nenastal. V uvedenom prípade sa nejedná o prípad, kedy sa text dopisoval na papier, kde bol len podpis poručiťky. Bola otázka aj na čas vyhotovenia závetu a keďže sa nedá jednoznačne použiť priama chemická metóda na ustanovenie času vyhotovenia, tak sa hľadá medzi porovnávacími materiálmi taký, ktorý by zodpovedal svojimi komponentami skúmanému materiálu. Zaopatrovaciu listinu použila iba ako jeden z porovnávacích materiálov pri skúmaní závetu.

10.3. Právni zástupcovia sporových strán v ďalšom konaní pred súdom prvej inštancie nežiadali, aby súd opätovne vykonával dôkazy, ktoré už boli vykonané pred prvým rozhodnutím súdu prvej inštancie, súd teda konštatuje, že dokazovanie bolo vykonané tak, ako je uvedené v bode 4 až 26 odôvodnenia prvého rozsudku súdu prvej inštancie.

10.4. Nad rámec uvedeného dokazovanie súd vykonal dokazovanie znaleckým posudkom č. X/XXXX znalkyne B.. F. N. a jej výsluchom na súde. Súd mal preukázané, že na záвете neboli zistené neboli zistené znaky technického / mechanického falšovania, stopy po obťahovaní predtlačených kontúr, stopy po obťahovaní v priesvite, reprodukcia tlačou. Znalkyňa konštatovala, že závet sa nevyznačuje jednoznačnými znakmi falšovania montážou. Tento spôsob falšovania nie je však možné vzhľadom na zásah do celistvosti papiera vylúčiť. Žiaden zo spôsobov montáže komponentov na záвете nebol preukázaný. V uvedenom prípade sa nejedná o prípad, kedy sa text dopisoval na papier, kde bol len podpis poručiťky. Je možné, že závet - listina - bola skrátaná, jedná sa asi o 3,5 cm papiera.

11. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, s poukazom na uvedené zistenia k skutkovému stavu a citované ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP - zák. č. 160/2015 Z. z. - § 137 písm. c/ a d/) a

citované ustanovenia Občianskeho zákonníka (OZ - zák. č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov - § 37 ods. 1, § 40a, § 116, § 473 ods. 2, § 476 ods. 1 a 2, § 476b, § 476f a § 479), odôvodnil nasledovne:

11.1. Súd opätovne konštatuje, že v prípade alografného závetu v zmysle § 476b OZ ide o závet vyhotovený v inej písomnej forme ako vlastnoručný závet s tým, že sa pri jeho spísaní vyžaduje prítomnosť svedkov. Skutočnosť, že text závetu zodpovedá skutočnej vôli poručiťľa, je zabezpečená jednak vlastnoručným podpisom poručiťľa na záвете a ďalej i tým, že pred dvoma súčasne prítomnými svedkami musí poručiťľ prejaviť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu a títo svedkovia sa musia na závet podpísať. Pre platnosť závetu nie je nevyhnutné, aby bolo priamo v jeho texte uvedené, že poručiťľ pred oboma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejavil, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Rozhodujúce je, či sa tak fakticky stalo. Na platnosť závetu podľa § 476b OZ teda zákon vyžaduje dva prejavy poručiťľovej vôle, ktoré nemôžu byť urobené súčasne ale musia na seba nadväzovať. Je to predovšetkým prejav poručiťľovej vôle zriadiť závet a ďalší prejav poručiťľovej vôle - výslovne prejaviť pred dvoma súčasne prítomnými svedkami, že listina obsahuje poručiťľovu poslednú vôľu, nestačí konkludentný prejav. Svedkovia sa na závet musia podpísať, nemusia byť oboznámení s obsahom závetu, zo zákona jednoznačne nevyplýva to, či svedkovia musia byť prítomní pri samotnom podpísaní závetu, ich prítomnosť sa vyžaduje iba pri výslovnom prejave poručiťľa, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu.

11.2. Súd nemal preukázané, že by poručiťľka T. G. nebola v čase podpísania závetu spôsobilá na právne úkony. V tejto súvislosti súd poukazuje na odôvodnenie prvého rozsudku súdu prvej inštancie, bod 34. Nad rámec uvedeného odôvodnenia súd uvádza, že opätovne preskúmal priloženú zdravotnú dokumentáciu poručiťľky. Zo zdravotnej dokumentácie poručiťľky mal súd preukázané, že poručiťľka v čase pred podpísaním závetu viackrát navštívila svojho všeobecného lekára kvôli problému s cukrovkou a vysokým krvným tlakom. Pri žiadnej návšteve lekára neboli riešené psychické ani psychiatrické problémy poručiťľky.

11.3. Súd mal dostatočne preukázané okolnosti podpisu závetu, v tomto smere súd poukazuje na bod 31 odôvodnenia prvého rozsudku (Z výpovede svedkyne Y. T. a G. T. mal súd preukázané okolnosti, za akých došlo k spísaniu závetu, keď poručiťľka, s ktorou sa svedkyňa stretala a poznala ju, ju požiadala o spísanie závetu, keď uviedla, že „G. sa o ňu stará, chodí jej upratovať, variť, že chce všetok svoj majetok zanechať žalovanému“. Potvrzovala, že závet vyhotovovala koncom júna 2014, závet spísala na základe vzoru z internetu, vytlačila ho a poručiťľka si ho prišla osobne prevziať. Keď sa poručiťľka zastavila pre závet, svedkyňa bola s manželom v kuchyni, obaja si čítali závet, manžel svedkyne poručiťľke prečítal závet, poručiťľka ho podpísala, potom ho podpísali aj svedkovia a poručiťľka si ho zobrala. Svedkyňa potvrdzovala, že okrem podpisov na záвете, do závetu sa vpisoval dátum a miesto spísania závetu, čo dopisovala do závetu svedkyňa. Potvrzovala, že poručiťľka bola spokojná a povedala, že „takto si to predstavovala, aby to svedkyňa napísala“. Súd mal preukázané, že závetní svedkovia Y. T. a G. T. nie sú blízkymi osobami žalovaného, tak ako je uvedené v bode 30 odôvodnenia prvého rozsudku (Ďalej v priebehu dokazovania mal súd preukázané z výpovede žalovaného, svedkov Y. T., G. T. a pracovníčky obecného úradu A. E. L., že závetní svedkovi Y. T. a G. T. nie sú blízkymi osobami žalovaného tak ako to uvádza § 116 OZ, dokonca nie sú v žiadnom príbuzenskom vzťahu so závetom povolaným dedičom, t. j. žalovaným a preto pri vyhotovení závetu mohli pôsobiť ako svedkovia).

11.4. Súd mal preukázané, že alografný závet poručiťľky obsahuje všetky náležitosti, ktoré má obsahovať podľa vyššie citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti súd poukazuje na bod 33 odôvodnenia prvého rozsudku (Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že poručiťľka vzhľadom k tomu, že bola jednoduchá osoba vyhľadávala pomoc druhých v prípade úradných záležitostí, pričom v tomto prípade mal súd preukázaný prejav vôle poručiťľky závet zriadiť, keď svedkyňa T. o spísanie závetu, ktorej uviedla ako si žiada naložiť so svojím majetkom ako aj dôvody prečo sa tak rozhodla. Taktiež mal súd za preukázané, že poručiťľka si závet po spísaní prečítala, bol jej prečítaný aj svedkom T., závet podpísala, následne ho podpísali aj závetní svedkovia a následne prejavila pred súčasne prítomnými svedkami, ktorí boli pri podpísaní závetu v kuchynke, že listina obsahuje jej poslednú vôľu takým spôsobom, keď sa pred svedkami vyjadrila, že „takto si to predstavovala, aby to bolo napísané“, ktoré vyjadrenie súd považuje za výslovný prejav poručiťľkinej vôle a z uvedeného dôvodu súd závet poručiťľky zo dňa 12.7.2014 považoval za platne uzatvorený).

11.5. Z vykonaného dokazovania súd nemal preukázané, že by podpis poručiťky bol falšovaný - v tomto smere súd poukazuje na vyhotovený znalecký posudok a na bod 29 odôvodnenia prvého rozsudku (Na základe predložených porovnávacích materiálov (žiadostí o dôchodok, preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím, poukazovanie dôchodkových dávok, výplaty z účtu, zaopatrovacia zmluva, plná moc, doručenky, odvolania) so sporným materiálom (závetom z 12.7.2014) bol vyhotovený dňa 6.8.2018 znalecký posudok č. XX/XXXX znalkyňou G. N. U., znalcom z odboru písomznalctvo, odvetvie ručné písmo, ktorá v znaleckom posudku potvrdila, že predložený textový sporný podpis obsiahnutý na záвете, vyhotovený kurzívnym písmom k priezvisku a menu G. T. dňa XX.X.XXXX je podpis vyhotovený pomalou písárskou rýchlosťou s prerušeniami a zastaveniami písacieho pohybu. Znalkyňa v podpise nezistila znaky technického falšovania (sporný podpis je originál t. j. nemohol byť na písomnosť prenesený pomocou kopírovacieho resp. skenovacieho zariadenia), ani stopy mechanického falšovania t. j. stopy po kopírovaní papieri resp. predtlačenia. V závere znaleckého posudku znalkyňa potvrdila, že sporný podpis vyhotovený k priezvisku a menu G. T., obsiahnutý na záвете zo dňa 12.7.2014 ozn. SM 1 je pravým podpisom T. G.. V znaleckom posudku uviedla, že nie je možné potvrdiť ale ani vylúčiť, či sporný podpis pochádza z roku 2014, t. j. z obdobia vzniku závetu, vzhľadom na skutočnosť, že podpisy T. G. majú počas rokov 1991 - 2015 ustálený charakter v tvarovaní, mení sa len ich kvalita. Podpisy a ručné písmo T. G. z roku 2016 vykazujú horšiu kvalitu ako sporný podpis a ostatné porovnávacie podpisy. Na základe uvedeného mal súd preukázané, že podpis na vyššie uvedenom záвете je pravým podpisom poručiťky, pričom tento nebol vyhotovený v roku 2016, keď na základe porovnávacích podpisov bol podpis poručiťky z roku 2016 horšej kvality ako ostatné porovnávacie podpisy. Z výpovede svedkyne L. R. bolo preukázané, že dňa 10.2.2016 sa overoval podpis T. G. na záveti, avšak z overovacej knihy nie je možné určiť dátum, aký bol uvedený na záвете a preto súd nemal za preukázané aký konkrétny závet sa overoval dňa 10.2.2016, keď žiadny iný závet v spore predložený nebol).

11.6. Súd nemal preukázané, že by listina, na ktorej bol závet napísaný niesla známky technického alebo mechanického falšovania - v tomto smere súd poukazuje na bod 12 (10.4.) odôvodnenia tohto rozsudku. Skutočnosť, že listina, na ktorej bol závet napísaný bola pravdepodobne skrátaná o 3,5 cm nemá na obsahované náležitosti závetu podľa názoru súdu vplyv.

11.7. Súd teda mal preukázané, že poručiťka bola v čase podpisu závetu plne spôsobilá na právne úkony, jednalo sa o alografný závet, ktorý spĺňa všetky náležitosti požadované Občianskym zákonníkom. Súd nemal preukázané, že by bol podpis poručiťky na záвете falošný, ani že by listina, na ktorej je závet napísaný niesla známky falšovania. Súd teda žalobu v časti absolútnej neplatnosti závetu zamietol.

11.8. Súd je toho názoru, že súdne rozhodnutie má pokiaľ je to možné vyriešiť spor medzi sporovými stranami tak, aby nebolo potrebné podávať vo veci ďalšiu žalobu. Je jednoznačné, že podľa § 479 Občianskeho zákonníka sa musí plnoletým potomkom dostať aspoň toľko, koľko robí 1 ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov. Súd nemal preukázané, že by poručiťka žalobcov vydedila, preto rozhodol tak, že závet poručiťky je v časti, ktorá odporuje právu žalobcov v 1. a 2. rade podľa § 479 Občianskeho zákonníka na ich dedičský podiel neplatný, rozhodol teda o relatívnej neplatnosti závetu napriek tomu, že sa jej žalobcovia v 1. a 2. rade vyslovene nedomáhali. Súd konštatuje, že žalobcovia v 1. a 2. rade sa domáhali absolútnej neplatnosti závetu. Ak súd rozhodol o relatívnej neplatnosti závetu vo vzťahu k žalobcom, neprekročil tým podľa názoru súdu petit žaloby.

11.9. O trovách konania súd rozhodol v súlade s §255 ods. 1 s prihliadnutím na § 262 ods. I CSP Vzhľadom na to, že v danej veci nebolo možné jednoznačne stanoviť pomer úspechu, obidve strany boli v spore čiastočne úspešné (žalobcovia v časti vyslovenia relatívnej neplatnosti závetu, žalovaní v časti zamietnutia návrhu na vyslovenie absolútnej neplatnosti závetu), súd nepriznal sporovým stranám nárok na náhradu trov konania.

11.10. Súd rozhodol o trovách štátu podľa čl. 4 základných princípov CSP, s prihliadnutím na § 251 a § 252 CSP a § 256 odsek 2 CSP, keď štátu priznal nárok proti žalobcom v 1 a v 2. rade, ktorí zavinili trovy konania podaním návrhu na znalecké dokazovanie. Preto, že žalobcovia zavinili trovy znaleckého dokazovania, a v spore v uvedenej časti dokazovania úspešní neboli, súd ich zaviazal na zaplatenie trov štátu v rozsahu 100%.

12. Uvedený rozsudok včas podaným spoločným odvolaním napadli len žalobcovia v 1. a 2. rade v časti výrokov II. až IV. rozsudku, domáhajúci sa jeho zmeny tak, aby v časti výroku II. súd určil, že závet poručiťky T. G. spísaný pomocou technických prostriedkov a za prítomnosti dvoch svedkov v A. dňa 12. 07. 2014 je (v celom rozsahu) neplatný a aby súčasne rozhodol o tom, že žalovaný je povinný zaplatiť štátu náhradu trov konania v rozsahu 100% a že im priznáva (proti žalovanému) náhradu trov (celého) konania v rozsahu 100%. Odvolanie s poukazom na ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP odôvodnili tým, že majú za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že jeho rozhodnutie tiež vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Prvoinštančný súd pri posudzovaní veci nezobral pri hodnotení dôkazov do úvahy všetky súvislosti a okolnosti, ktoré viedli k spísaniu závetu a preto dospel k nesprávnym skutkovým i právnym záverom. Majú za to, že v závete ako právnom úkone absentujú základné požiadavky na vôľu poručiťky a na jej prejav, kedy jednou z podstatných náležitostí prejavu vôľe je jej vážnosť smerujúca k právnym účinkom, ktoré týmto prejavom konajúca osoba mienila docieľiť. Znalkyňa síce priame sfaľšovanie listiny závetu nezistila, zistila však, že formát papiera, na ktorom bol závet vyhotovený je neštandardný a nasvedčuje tomu, že závet bol napísaný na papier, na ktorom bola odstrihnutá horná časť papiera. Usudzujú, že na tomto papieri mohli byť pôvodne iné údaje, ktoré poručiťka podpísala, pričom po odstránení hornej časti závetu ostal čistý papier s podpisom poručiťky, kde sa dopísal závet. Rovnako znalkyňa zistila, že predložená zaopatrovacia zmluva uzavretá medzi žalovaným a poručiťkou sa vyznačuje charakteristikami príznačnými pre sfaľšovanie listiny. Namietajú, že prvoinštančný súd aj s prihliadnutím na tieto závery v kontexte s ostatnými spornými skutočnosťami nevyhodnotil dôkazy a všetky zistenia vo vzájomnej súvislosti, keď už vo svojich skorších podaniach poukazovali na výpovede svedkov - zamestnancov v zariadení Zlatý vek o tom, že sú im známe okolnosti, keď žalovaný nechával poručiťku podpisovať prázdne biako papiera, pričom rovnako bolo preukázané, že takto podpísané papiera boli použité pri úkonoch, ktoré poručiťka jednoznačne vykonať nemohla z objektívnych dôvodov, išlo najmä o podania vo veci týkajúcej sa jej spôsobilosti na právne úkony v konaní sp. zn. 7P/101/2016 vedenej na OS Nové Zámky, z čoho potom vyplýva, že žalovaný nie raz uvedeným spôsobom podpis poručiťky zneužil. Okrem toho sú tu aj iné okolnosti vzbudzujúce pochybnosti o platnosti samotného závetu, ako aj o nepoctivých úmysloch žalovaného, tiež nezrovnalosti vo výpovediach svedkov. V prvom rade tvrdenie žalovaného, že o spísaní závetu sa dozvedel až dodatočne odporuje tvrdeniu svedka Y. T., ktorá uviedla, že poručiťka jej predložila občiansky preukaz žalovaného. Nakoľko však poručiťka údajne disponovala občianskym preukazom žalovaného je nanajvýš nepravdepodobné, že by žalovaný svoj občiansky preukaz poručiťke odovzdal bez toho, aby vedel, za akým účelom tento poskytuje, keď v tomto smere majú za preukázané, že práve žalovaný bol ten, kto disponoval občianskym preukazom poručiťky (zo záznamu zo šetrenia obce A.), keď tento nevydal ani personálu nemocnice pri prijímaní poručiťky do nemocnice. Nevyhnutné je poznamenať aj to, že za účasti žalovaného bol podpisovaný aj iný závet, a to dňa 10. 02. 2016 na Mestskom úrade v U. Q. spoločne so zaopatrovacou zmluvou a plnou mocou. Tento závet však žalovaný do dispozície súdu nikdy nedal a ani sa nechcel sa k nemu vyjadriť, keď rovnako bolo preukázané, že sa im snažil zabrániť v prístupe k poručiťke, s čím by pri poctivom úmysle problém nemohol mať. Uvedené skutočnosti preukazujú špekulácie a nekalé konanie žalovaného v súvislosti s vyhotovením závetu, keď v neprospech jeho konania svedčí aj skutočnosť, že údajný závet mal byť spísaný z dôvodu odmeny za to, že sa o poručiťku stará, v ktorom smere je však jednoznačné, že v čase od ich návštevy poručiťky v marci roku 2016 táto bola už vo veľmi zlom a zanedbanom stave, s dôsledkom nutnosti jej hospitalizácie. Poručiťka bola následne na svoju žiadosť umiestnená do zariadenia Zlatý vek, keď žalovaný sa o jej zdravotnom stave nikdy neinformoval a žiadnym spôsobom mu nezáležalo na zdravotnom či inom stave poručiťky, ale jeho jediným úmyslom bolo túto od nich izolovať, čo vyplývalo aj z toho, že v minulosti bola neraz ním vo vlastnom dome zamknutá. Pokiaľ ide o otázku splnenia zákonných náležitostí alografného závetu v súvislosti s povinnou účasťou dvoch svedkov v zmysle § 476b OZ a ich spôsobilosti byť svedkami poukazujú na skutočnosti vyplývajúce z výpovede Y. T., podľa ktorej v deň závetu nebolo dohodnuté aj jeho podpísanie, resp., že táto bola zo strany poručiťky poverená byť svedkom pri poslednej vôli žalovanej. Podnet k vyhotoveniu listiny neprišiel od poručiťky, ale od samotnej svedkyne, čo rovnako vôľu poručiťky spochybňuje, keď druhým závetným svedkom mal byť G. T., ktorého výpoveď obsahuje rozpory, na ktoré súd nevzal zreteľ, konkrétne na strane 10 zápisnice o pojednávaní dňa 10. 11. 2017 ohľadom toho, kto ho poveril funkciou závetného svedka. Nezrovnalosti a zavádzajúce odpovede tohto svedka vyplývajú aj zo skutočnosti, že v úvode svojej výpovede uviedol, že v iných úradných veciach vo vzťahu k poručiťke nepôsobil, čo však nie je pravdivé tvrdenie, nakoľko práve tento svedok pôsobil aj pri spornej zaopatrovacej zmluve zo dňa 10. 02. 2016, ktorá je rovnako predmetom iného súdneho sporu, v ktorom sa rieši jej neplatnosť.

Z výpovede uvedených svedkov majú za to, že nebolo preukázané, že by títo boli vopred poručiiteľkou poverení, aby pôsobili ako závetní svedkovia, ale išlo len o osoby náhodne prítomné, ohľadom čoho poukazujú na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky Rc 59/1988, v zmysle ktorého okrem nedostatku vôľových zložiek poručiiteľky nebola splnená ani podmienka dvoch svedkov poverených touto funkciou s dôsledkom, že takýmto svedkom uvedené osoby neboli. Tiež poukazujú na to, že poručiiteľka neurobila výslovné prehlásenie, že obsah závetu je jej poslednou vôľou, tak ako to zákon predpokladá, ani jeden z prítomných svedkov takéto vyhlásenie poručiiteľky pri podpisovaní závetu neuviedol. Tiež poukazujú a namietajú to, že závet v čase podpisu poručiiteľkou neobsahoval dátum a miesto jeho podpisania, pričom tieto tam boli údajne dopísané závetným svedkom Y. T., avšak aj v tomto smere sú pochybnosti, kedy a či sa tak naozaj stalo; v tomto smere opakovane poukazujú na uznesenie NSSR 5Cdo/264/2003. Majú teda aj po doplnení dokazovania znalcom pochybnosti o pravosti závetu, keď vyšlo najavo viacero skutočností nasvedčujúcich tomu, že žalovaný za poručiiteľku bez jej vedomia vykonával rôzne úkony, preberal jej dôchodok a poštu a dňa 10. 02. 2016 bol podpísaný ďalší závet, na ktorom bol podpis poručiiteľky overený zamestnankyňou Mestského úradu U. Q., ktorý žalovaný zámerne do spisu vydať odmietol a preto táto skutočnosť mala byť vyhodnotená v tomto konaní v jeho neprospech z dôvodu, že novším závetom sa skorší závet ruší, pokiaľ si záveti vzájomne odporujú, alebo popri sebe obstáť nemôžu. Zdôrazňujú tiež okolnosti získania občianskeho preukazu pre spísanie závetu a poukazujú tiež na to, že na rovnakom súde pod sp. zn. 4C/155/2016 prebieha konanie o neplatnosť zaopatrovacej zmluvy, keď v čase podania žaloby v tomto spore poručiiteľka nebola spôsobilá sama konať a bola jej pre konanie ustanovená opatrovníčka v konaní pod sp. zn. 7P/101/2016. V tomto konaní robila poručiiteľka rôzne podania, avšak len naoko, pretože všetky listiny za ňu robil žalovaný, rovnako tak robil aj vo vzťahu k zariadeniu Zlatý vek, kde rovnako boli písané listiny, ktoré s určitou poručiiteľka písať nemohla, jednak pre nedostatok technických prostriedkov a tiež aj s ohľadom na formuláciu by toho určite nebola spôsobilá. Namietajú aj skutočnosť, že žalovaný pôsobil pri vyhotovení závetu s ohľadom na ust. § 476f OZ a preto s ohľadom na všetky uvedené skutočnosti majú za to, že sú jednoznačne dané dôvody na vyslovenie absolútnej neplatnosti závetu zo dňa 12. 07. 2014 pre množstvo nepriamych dôkazov vo svojich logických súvislostiach však preukazujúcich ich tvrdenia do takej miery, že absolútnu neplatnosť závetu možno mať za preukázanú. S ohľadom na zmenu výroku II. je dôvod aj pre zmenu výrokov III. a IV.

13. Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu žalobcov žiadal rozsudok v napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdiť a jemu priznať náhradu trov odvolacieho konania. Odvolanie žalobcov je z veľkej časti totožné s predchádzajúcim odvolaním žalobcov v tejto veci, preto sa v plnom rozsahu pridriava svojho predchádzajúceho vyjadrenia k predchádzajúcemu odvolaniu žalobcov a na toto odkazuje. S poukazom na odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu žalobcovia mohli a mali jedinou možnosť preukázať pravdivosť svojich tvrdení práve doplnením znaleckého dokazovania, ktoré im malo byť umožnené. Čo sa týka tohto znaleckého dokazovania, poukazujú na závery znaleckého posudku o tom, že neboli zistené žiadne stopy po prepisovaní, že neboli zistené znaky technického ani mechanického falšovania, že závet sa nevyznačuje ani znakmi falšovania montážou a že s najväčšou pravdepodobnosťou text na listine pochádza z jedného zariadenia/tlačiarne, papier prešiel tlačiarňou iba raz a text nebol tlačný viackrát. Znalkyňa tiež nepotvrdila dopisovanie textu na papier a preto znalecké dokazovanie skutkové tvrdenia žalobcov nepotvrdilo, ba práve naopak. Ďalej uviedol nasledovné.

14. Čo sa týka spochybňovania výpovedí svedkov, žalovaný poukazuje na to, že svedkovia Y. T. a G. T. jednoznačne svojou výpoveďou preukázali okolnosti, za akých došlo k spísaniu závetu, keď poručiiteľka, s ktorou sa svedkyňa Y. T. stretávala a poznala ju, ju požiadala o spísanie závetu. Potvrdila, že závet vyhotovovala koncom júna 2014, závet spísala na základe vzoru z internetu, vytlačila ho a poručiiteľka si ho prišla osobne prevziať. Keď sa poručiiteľka zastavila pre závet, svedkyňa bola s manželom v kuchyni, obaja si čítali závet, manžel svedkyne poručiiteľke prečítal závet, poručiiteľka ho podpísala, potom ho podpísali aj svedkovia a poručiiteľka si ho zobrala. Svedkyňa potvrdzovala, že okrem podpisov na záвете, do závetu sa vpisoval dátum a miesto spísania závetu, čo dopisovala do závetu svedkyňa. Potvrdzovala, že poručiiteľka bola spokojná a povedala, že takto si to predstavovala, aby to svedkyňa napísala.

14.1. Znalkyňa z odboru písomoznalectva G.. N. U. potvrdila pravosť podpisu poručiiteľky a vylúčila možnosť falšovania, nakoľko nezistila žiadne znaky technického falšovania. Preto žalovaný má za to, že o pravosti závetu nemožno mať žiadne pochybnosti.

14.2. Čo sa týka dispozície s občianskym preukazom poručiťky v roku 2016, táto skutočnosť nijakým spôsobom nemôže mať vplyv vo svetle ďalších dôkazov (znalecký posudok, výsluch závetných svedkov) na platnosť závetu poručiťky z roku 2014, preto úvahy žalobcov v tomto smere považuje žalovaný za irelevantné z hľadiska posúdenia predmetu konania a tieto úvahy žalovaný považuje iba za snahu žalobcov očierniť osobu žalovaného pred súdom. Čo sa týka dispozície s občianskym preukazom vo februári v roku 2016, poručiťka musela mať pri sebe občiansky preukaz, keďže dňa 10.02.2016 bola podpísaná zaopatrovacia zmluva, boli overené podpisy, k čomu vypovedala aj pracovníčka Mestského úradu U. Q.. Čo sa týka prepúšťacej správy, poukazujem na to, že pri prijatí T. G. boli predložené všetky doklady, ktoré od nej žiadal personál. Žalovaný sa nevie vyjadriť k tomu, či vôbec personál žiadal od T. G. jej občiansky preukaz, ktorý som ja jej určite nijakým spôsobom nezneužil a nedisponoval som s jej občianskym preukazom, ani neviem, ako by som v tom čase mohol jej občiansky preukaz zneužiť k závetu, ktorý bol podpísaný ešte v roku 2014. Navyše z prepúšťacej správy, ktorá sa vyhotovuje pri prepustení pacienta z nemocnice, vôbec nemožno zistiť, či pacient mal alebo nemal pri sebe občiansky preukaz v čase prijatia do nemocnice, a to bez ohľadu na to, že predmetnú časť vyplňala prijímajúca kancelária, keďže celá prepúšťacia správa sa vyhovuje až pri prepustení pacienta z nemocnice.

14.3. Čo sa týka starostlivosti o poručiťku, táto skutočnosť na platnosť či neplatnosť závetu nemá a nemôže mať vplyv. Žalovaný však poznamenáva, že starostlivosť o poručiťku zabezpečil pomocou profesionálnej agentúry K., ktorá sa s touto činnosťou zaoberá, a táto skutočnosť bola nesporne preukázaná v konaní. Žalovaný nemôže byť zodpovedný za činnosť agentúry K. a už vôbec nemôže mať vplyv na platnosť závetu posúdenie kvality zdravotnej starostlivosti spoločnosťou K..

14.4. Čo sa týka výkladu žalobcov ohľadne vopred poverených svedkov pri záвете, poukazujem na skutočnosť, že závetní svedkovia určite neboli len náhodní a výklad ustanovenia § 476b Občianskeho zákonníka považuje žalovaný za nesprávny. V tejto súvislosti poukazuje žalovaný na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co/24/2009 zo dňa 12.11.2009, v ktorom krajský súd sa zaoberal otázkou náhodného svedka a dospel k záveru, že podobné tvrdenia a výklad, ktorý uvádzajú aj žalobcovia v tomto konaní nie je správny. V tomto rozsudku Krajský súd v Trenčíne okrem iného uviedol aj to, že „zo znenia ust. § 476b Občianskeho zákonníka vyplýva aké náležitosti musia byť splnené pre platnosť závetu, nevyplýva však zo znenia tohto zákonného ustanovenia záväzná poradie v akom musia byť tieto náležitosti splnené. Pre platnosť alografného závetu je postačujúce, ak boli požadované náležitosti splnené v bezprostrednej časovej súvislosti tak, že sa javia ako jednotný úkon. Dôvodom neplatnosti závetu potom nemôže byť ani skutočnosť, že svedkovia kedy podpísali závet, či skôr alebo neskôr ako poručiť, resp. že poručiť závet podpísal a až následne prejavil, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia totiž osvedčujú len vyhlásenie poručiťa, že listina jeho poslednú vôľu obsahuje, nie obsah tejto listiny alebo podpis poručiťa.“

14.5. Z uvedeného nepochybne vyplýva, že pre platnosť závetu je nepodstatné, či svedkovia videli alebo nevideli vlastnoručné podpisovanie závetu poručiťkou. Podstatné je, aby bol závet vlastnou rukou poručiťky podpísaný, ktoré dokazovanie znalcom z odboru grafológie bolo vykonané.

14.6. Rovnako nie je možné z cit. zákonného ustanovenia vyvodiť, že poručiť musí pred dvoma súčasne prítomnými svedkami prejať svoju poslednú vôľu len použitím určitých slov (vyslovením formule). Požiadavkám ust. § 476b zodpovedá použitie akýchkoľvek slovných výrazov, ktorými poručiť pred dvoma súčasne prítomnými svedkami spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti prejať to, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Je totiž nevyhnutné, aby ten, kto bol ako svedok závetu povolaný a kto má závet podpísať, nemal žiadne pochybnosti o tom, že poručiť skutočne vyjadruje svoju poslednú vôľu, ktorá je v záвете uvedená.“

14.7. Závetní svedkovia potvrdili, že poručiťka povedala, že takto si to predstavovala, bola spokojná, že ako je závet spísaný, preto závetní svedkovia nemali a ani nemohli mať žiadne pochybnosti o tom, že poručiťka skutočne vyjadruje svoju poslednú vôľu.

14.8. Čo sa týka samotného formátu papiera, žalovaný poukazuje aj na to, že nikde nie je predpísaný žiadny formát, resp. veľkosť papiera, ani materiál, na ktorom je závet zachytený. Čo sa týka zmenšeného formátu papiera, ani táto skutočnosť, vo svetle záverov znalkyne Ing. N., nemá a nemôže mať žiadny vplyv na platnosť závetu, ktorý žalobcovia napádali.

15. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného k ich odvolaniu zotrvali na dôvodoch a odvolacích návrhoch svojho odvolania. K tomuto podaniu pripojili nezaručenú kópiu dvoch listín - Lekárskeho nálezu zo dňa 13. 06. 2013 a Zmluvy dôchodok plus o výplate dôchodkovej dávky T. G. zo dňa XX. XX. XXXX, s podpisom i prvej splnomocnenej osoby - F. G..

16. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania ako aj skutkovým stavom veci tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (bez potreby jeho doplnenia) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v napadnutých výrokoch potvrdiť ako rozhodnutie vecne správne, pričom súčasne o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom, keď bol v odvolacom konaní úspešný a vo vyjadrení k podanému odvolaniu sa svojho nároku na náhradu trov konania nevzdal.

17. Nakoľko sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré tvorí v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu jeden celok, v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedzuje len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, keď na zdôraznenie jeho správnosti ohľadom na odvolacie dôvody uvádza nasledovné.

18. Predmetom podanej žaloby bolo určenie absolútnej neplatnosti závetu poručiťky T. G. zo dňa XX. XX. XXXX, keď žalobcovia (vnuci poručiťky) z opatrnosti namietali aj (relatívnu) neplatnosť závetu podľa § 479 OZ; poukázali na to, že sú neopomenuteľnými dedičmi a preto v časti, v ktorej na nich závet nepamätá je neplatný, keď túto námietku vzniesli žalovanému (synovcovi poručiťky) ako i notárovi do dedičského konania. Na podanie žaloby boli žalobcovia odkázaní notárom v dedičskom konaní, keď dôvody (absolútnej) neplatnosti špecifikovali tak, že závet poručiťkou nebol podpísaný, nebol podpísaný v čase na ňom uvedenom a majú pochybnosti aj o vyhlásení svedkov na záвете, že s ohľadom na stav poručiťky nemôže ísť o právny úkon urobený vážne, že svedkovia závetu prítomní pri jeho podpisovaní sú blízkymi osobami so žalovaným ako závetom povolaným dedičom, keď tento za poručiťku v jej mene konal v iných veciach a starostlivosť o poručiťku zanedbával a keď existujú aj ďalšie skutočnosti nasvedčujúce jeho nepoctivému správaniu a machinácii v súvislosti s právnymi úkonmi poručiťky, a to dňa 10. 02. 2016 pri podpisovaní zaopatrovacej zmluvy a plnomocenstva. Žalovaný v priebehu celého konania všetky namietané dôvody neplatnosti (absolútnej neplatnosti) predmetného závetu poručiťky spochybňoval. Prvým rozsudkom zo dňa 28. 09. 2018 súd prvej inštancie rozhodol v podstate zhodne ako v druhom napadnutom rozsudku tvoriacom predmet tohto odvolacieho konania (až na výrok o svedočnom v bode V.), ktorý rozsudok Krajský súd v Nitre ako súd odvolací zrušil uznesením zo dňa 23. 01. 2020 z dôvodu porušenia procesných práv na spravodlivý proces nevykonaním požadovaného dokazovania a chýbajúcim náležitým odôvodnením, keď právne záväzný názor vo veci samej vo svojom rozhodnutí nevyslovil. Odvolacie dôvody žalobcov proti v poradí druhému rozsudku súdu prvej inštancie sú obsahovo podobné ich odvolacím dôvodom z prvého ich odvolania, keď voči právnemu záveru súdu prvej inštancie (v bode 24.) o tom, že nemal preukázané, že by poručiťka T. G. nebola v čase podpisania závetu spôsobilá na právne úkony odvolací dôvod neuvádza, pričom čo sa týka odvolacej námietky o tom, že žalovaný pôsobil (v rozpore s ust. § 476f OZ) pri vyhotovení závetu (na spísanie - vyhotovenie ktorého poručiťka nemala technické prostriedky a mentálne predpoklady), táto bola vyvrátená vyjadrením svedkyne T. o tom, že vzor závetu i vytlačenie textu závetu zabezpečovala ona. Prejav poručiťky, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu nepatrí k vlastnému prejavu poslednej vôle, ale je len potvrdením skutočnosti, že listina predložená svedkom je poslednou vôľou poručiťky. Tento prejav poručiťky patrí k širšiemu obsahu testovacieho aktu a dôjde k nemu prípadne až po tom, keď poručiťka listinu už podpísal a tým - pokiaľ ide o neho - dokončil a uzavrel. Poručiťka nemusí oznamovať svedkom ani vlastný obsah svojej poslednej vôle, ale má im predložiť listinu s výsledným prejavom, že táto listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Zákon nevyžaduje, aby tento prejav poručiťky potvrdzovali svedkovia v samotnej listine a aby z nej táto náliežitosť bola patrná, ale vyžaduje, len aby sa svedkovia na závet podpísali, bez potreby svedeckej doložky, keďže zákon tu vychádza z toho, že práve uvedený prejav poručiťky bude dôvodom, že svedkovia listinu podpíšu a tento ich podpis sa považuje za dostatočný dôkaz, že sa uvedený prejav poručiťky stal (R 19/1961). Svedkovia teda nemusia poznať obsah závetu a ani byť prítomní pri jeho spísaní a podpísaní poručiťkou, ich prítomnosť, a to súčasnú, vyžaduje zákon iba pri výslovnom prejave, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu, pričom v bezprostrednej nadväznosti na tento prejav poručiťky musia listinu podpísať. Výslovný

prejav vôle poručiťľa o tom, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu, môže byť urobený ústne, písomne, prípadne aj iným jednoznačným, nesporným a pochybnosti nevzbudzujúcim spôsobom. Pre platnosť závetu nie je nevyhnutné, aby bolo priamo v jeho texte uvedené, že poručiťľ pred oboma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejavil, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Rozhodujúce je, či sa tak fakticky stalo, práve svedkovia závetu sú povolaní, aby o tom, podali svedectvo (rozhodnutie R 33/2014 - ods. 10). Podľa názoru odvolacieho súdu slovné spojenie v zákone o potrebe „výslovného prejavenia“ poručiťľa (že listina obsahuje jeho poslednú vôľu) pred dvoma súčasne prítomnými svedkami neznamena to, že musí ísť doslovne o výlučne slovné prehlásenie poručiťľa, zákon hovorí o prejavení vôle a teda je podstatné len to, že sa musí jednať (aj podľa synonymického slovníka slovenčiny) o zreteľné, jasné, zjavné, jednoznačné vyjadrenie vôle poručiťľa tak, že prejav vôle má iba jeden zmysel/význam. Uvedené prejavenie vôle poručiťľa pred svedkami má pre tieto osoby (svedkov) slúžiť k tomu, aby mohli potvrdiť, že ide o poručiťľovu pravú záveť, v prípade ak sa po jeho smrti objavia pochybnosti o tom, či záveť naozaj poslednú vôľu poručiťľa obsahuje. Z uvedeného zákonného ustanovenia teda nevyplýva potreba výlučne slovného prejavu poručiťľa o tom, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu, potrebné je, aby tento jeho prejav nevzbudzoval pred svedkami pochybnosť o tom, že listina závetu poslednú vôľu poručiťľa obsahuje, o čom svedkovia označení v záveti pochybnosť nemali. Pre osoby svedkov sa tiež vyžaduje znalosť jazyka, v ktorom je záveť vyhotovená a v ktorom poručiťľ prejavil svoju vôľu tento právny úkon zriadiť. Z ust. § 476b OZ nevyplýva ohľadne osôb svedkov to, kto týchto určuje a že poverenie pre svedkov musí vyplývať od osoby poručiťľa. Rovnako z tohto ustanovenia nevyplýva, kedy má prísť k prejavu vôle poručiťľa o tom, že záveť obsahuje jeho poslednú vôľu (či pred alebo po jeho podpise). Dedičské právo založené na alografnej záveti je sporné len vtedy, ak budú uvedené také skutkové okolnosti, ktoré spochybňujú riadne svedectvo osôb, ktoré sa na záveť podpísali, teda ak príde k jednoznačnému vyvráteniu skutočností vyplývajúcich zo závetu a to či už priamymi dôkazmi alebo dôkazmi nepriamymi, ktorých súhrn však musí tvoriť logickú a ničím nenarušovanú sústavu vzájomne sa doplňujúcich dôkazov. Úsudok žalobcov z odvolania, s ohľadom na formát papiera, že na tomto papieri mohli byť pôvodne iné údaje podpísané poručiťľkou sa v konaní vykonanými dôkaznými prostriedkami nepreukázal a len samotná možnosť tejto skutočnosti bez jej preukázania inými dôkaznými prostriedkami preto úsudok žalobcov nepotvrďuje, na čom nič nemenia ani okolnosti neskôr uzatvorenej zaopatrovacej zmluvy, ako aj označené konanie žalovaného v iných súdnych konaniach po vyhotovení predmetného závetu, ktoré podľa žalobcov vzbudzujú pochybnosti o nepoctivých úmysloch žalovaného a platnosti samotného závetu. Rovnako žalobcami označené nezrovnalosti vo výpovediach svedkov a okolnosť podpisovania aj iného závetu dňa 10. 02. 2016 (spoločne so zaopatrovacou zmluvou a plnou mocou) nie sú bez ďalšieho spôsobilé preukázať neplatnosť predmetného závetu, ohľadom ktorého tak nebolo ani preukázané, že by došlo k jeho zrušeniu závetom novým z uvedeného dňa. Pohnútka k spísaniu závetu poručiťľom je rovnako ako konanie žalovaného po vyhotovení závetu pre rozhodnutie vo veci právne bezvýznamná. Svedkovia uvedení v záveti nesporne tento písomný právny úkon podpísali bez akýchkoľvek pochybností, že obsahuje prejav vôle poručiťľa, a teda že by tento písomný právny úkon bol v rozpore s prejavom vôle poručiťľa. Žalobcami uvádzané nezrovnalosti a zavádzajúce odpovede svedka T. k ďalším právnym skutočnostiam vzťahujúcim sa k osobe poručiťľky po vyhotovení závetu ho nerobia nevierohodným ku skutočnostiam závetu tvoriaceho predmet tohto sporu. Pochybnosti žalobcov bez ďalšieho dôkazného prostriedku nestačia pre záver súdu o tom, že v čase podpisu závetu poručiťľom tento neobsahoval dátum a miesto jeho podpisania (že uvedené bolo dopísané svedkom až neskôr). Podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosť nepredloženia ďalšieho závetu zo dňa 10. 02. 2016 žalovaným nemožno vyhodnotiť v jeho neprospech, keď ani jeho prípadná existencia nebránila žalovanému využiť prostriedok procesnej obrany spočívajúci v jeho nepredložení. Rovnako okolnosti získania občianskeho preukazu pre spísanie závetu, ako aj prebiehajúce súdne konanie o neplatnosť zaopatrovacej zmluvy a podania žalovaného v mene poručiťľky v konaní po pozbavení spôsobilosti na právne úkony nepatria k dôkazným prostriedkom priamo potvrdzujúcim akúkoľvek okolnosť významnú pre konštatovanie absolútnej neplatnosti predmetného závetu. Odvolací súd poukazuje aj na závery znaleckého dokazovania o tom, že na záveti neboli zistené žiadne stopy po prepisovaní ani zistené znaky technického ani mechanického falšovania (montážou, resp. vytlačením na viackrát), keď rovnako nebolo potvrdené (dodatočné) dopisovanie textu na papier. Formát papiera pre záveť nie je zákonom nijak upravený a preto na platnosť závetu vplyv mať nemôže. K obsahu listín pripojených žalobcami až v ich vyjadrení k vyjadreniu žalovaného (bod 15.) sa odvolací súd (vzhľadom k ust. § 366 CSP) už nevyjadruje.

19. Zo všetkých zhora uvedených dôvodov preto odvolací súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, keď svoje rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).